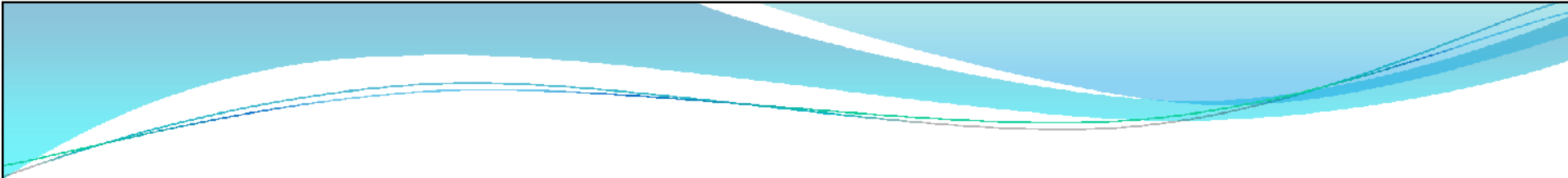

Εφαρμογές των Τεχνικών Αυτοδιαχείρισης στην Εκπαίδευση Παιδιών με ΔΑΔ στο Σχολείο

Πέτρος Γαλάνης

Δρ. Πανεπιστημίου Αθηνών

Δάσκαλος ΕΑΕ (ΚΕΔΔΥ Δ' Αθήνας)

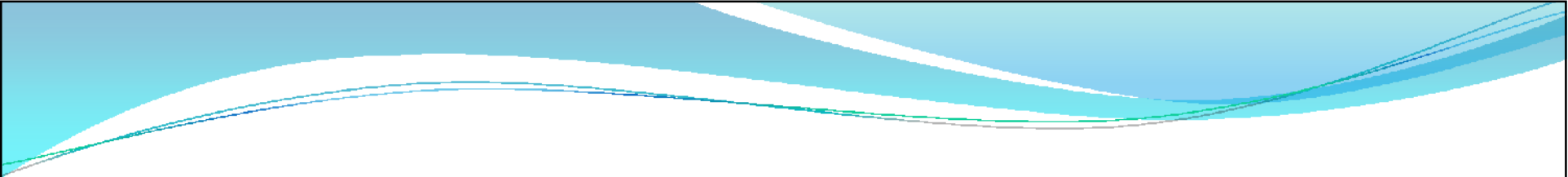
ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Αυτοδιαχείριση είναι η σκόπιμη και συστηματική εφαρμογή από το ίδιο το άτομο των στρατηγικών τροποποίησης της συμπεριφοράς που έχουν ως αποτέλεσμα την επιθυμητή αλλαγή της συμπεριφοράς του.

(Cooper, Heron, & Heward, 2007)

Ο μαθητής μπορεί να:

- Επιλέγει το στόχο - δραστηριότητα
- Αυτοκαθοδηγείται
- Αυτοπαρατηρεί και αυτοκαταγράφει τη συμπεριφορά του
- Αυτοδιορθώνει το αποτέλεσμα της συμπεριφοράς του
- Αυτοαξιολογεί την επίδοσή του
- Επιλέγει τους ενισχυτές
- Λαμβάνει μόνος του ή να αναζητά από τον εκπαιδευτή του τα ενισχυτικά επακόλουθα

Στρατηγικές αυτοδιαχείρισης

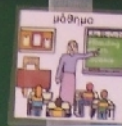
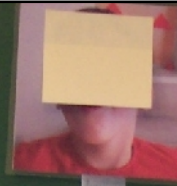
- Προγράμματα Αυτοαπασχόλησης
- Αυτοκαθοδήγηση
- Αυτοκαταγραφή
- Αυτοαξιολόγηση
- Αυτο-απονομή επακόλουθων

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

- Τα ποικίλα μέσα που χρησιμοποιούνται ως οδηγία για την εκτέλεση δραστηριοτήτων χωρίς την παρέμβαση του εκπαιδευτικού.
 - **«Κοίτα και μετά πράξε»**
 - Σηματοδοτούν τη μετάβαση σε μια νέα δραστηριότητα, μάθημα ή πλαίσιο

Δομή του προγράμματος

- Ημερήσιο πρόγραμμα

Πέτρος Γαλάνης (2012)

Δευτέρα

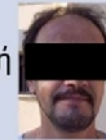
Γλώσσα

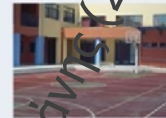
Διάλειμμα

Γυμναστική

Διάλειμμα

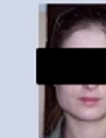
Μαθηματικά

Διάλειμμα

Μουσική

Σπίτι

Πέτρος Γαλάνης (2012)

- Πρόγραμμα δραστηριοτήτων

Πέτρος Ιωάννης (2012)

Τρίτη 5 Ιουνίου 2007

Διαβάζω ☒

Γράφω ☒

Μετρώ ☒

Κολλάω ☐

Κυνηγώ ☐

Κομπιούτερ ☐

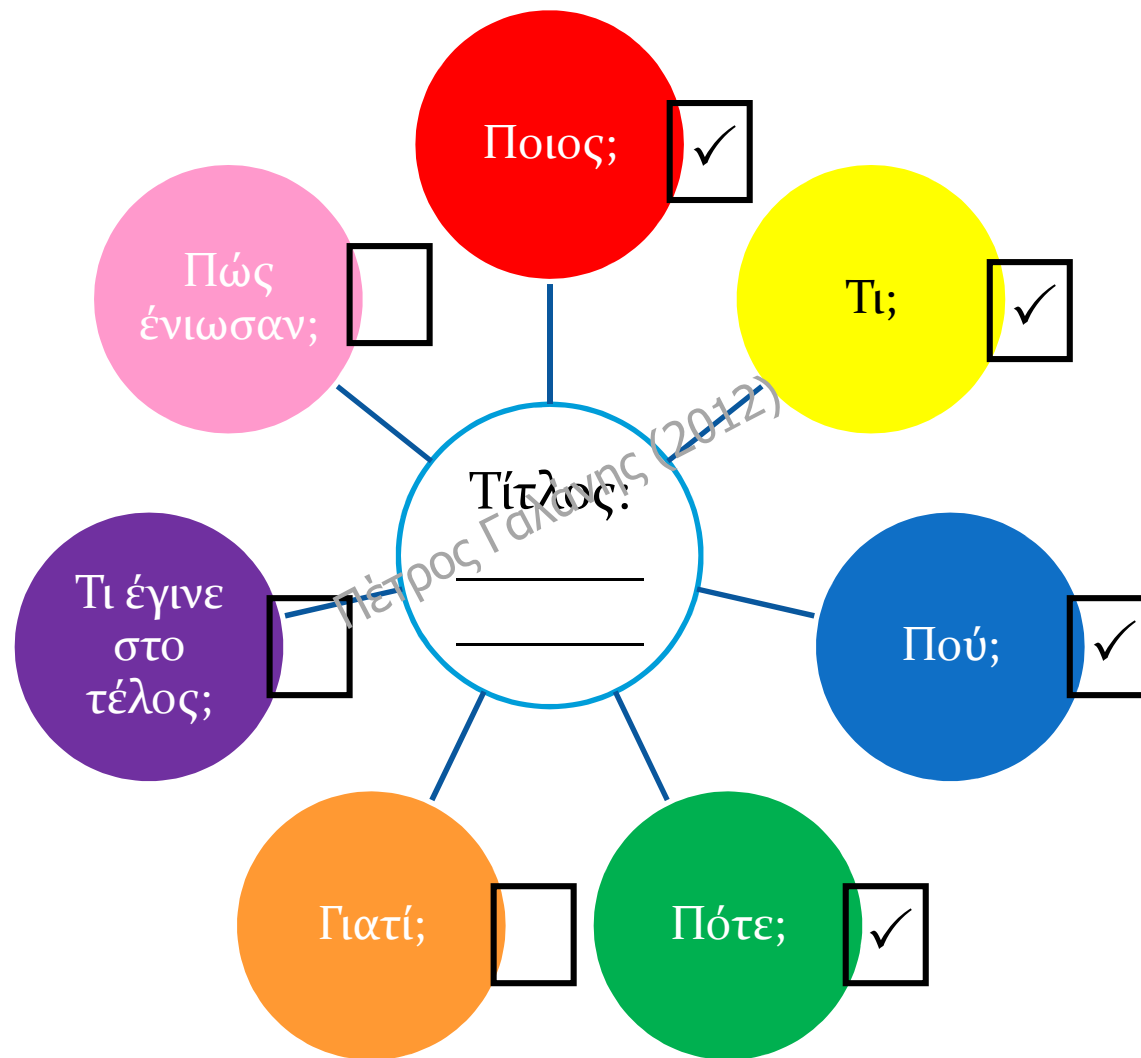
Ανάλυση Έργου – Στρατηγικές:

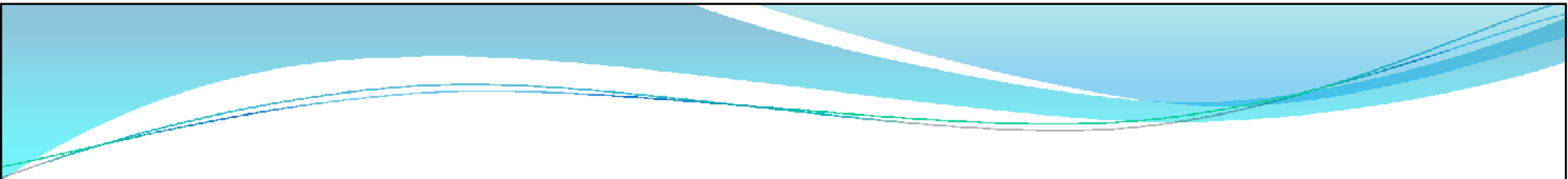
Κάθετες αφαιρέσεις διψήφων με δανεισμό

Βήμα	Τι κάνω	Έλεγχος
1	Γράφω το μεγαλύτερο αριθμό πάνω από το μικρότερο	☒
2	Υπογραμμίζω τον πάνω αριθμό που είναι μικρότερος από τον κάτω	☒
3	Διαγράφω τον αριθμό που είναι μπροστά από τον υπογραμμισμένο και τον κάνω 1 λιγότερο	☒
4	Βάζω «1» μπροστά από τον υπογραμμισμένο αριθμό	☐
5	Ελέγχω όλοι οι πάνω αριθμοί να είναι μεγαλύτεροι από τους κάτω	☐
6	Κάνω τις πράξεις ξεκινώντας από τις μονάδες	☐

(Dunlap & Dunlap, 1989)

Κατανόηση κειμένου

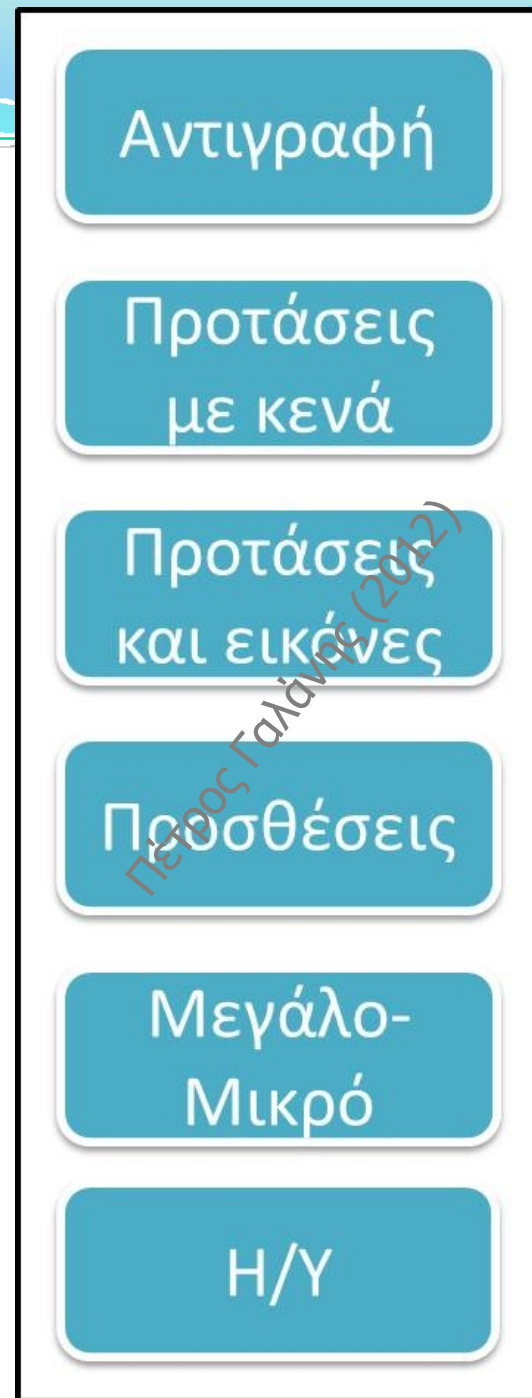

Δυνατότητα επιλογής

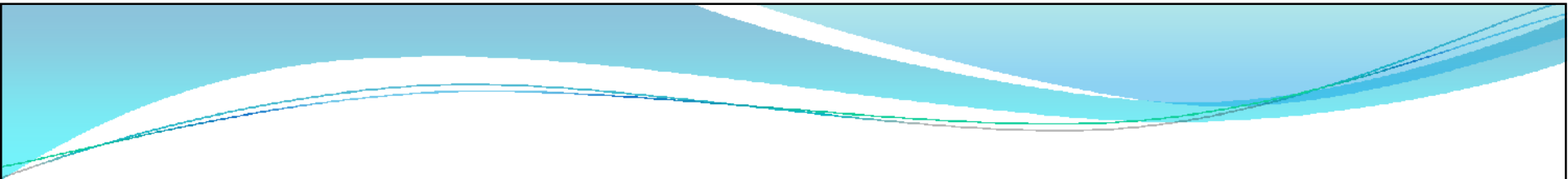
- Επιλέγει δραστηριότητες και τη σειρά με την οποία θα τις εκτελέσει
- Επιλέγει ενισχυτές

Πότε χρησιμοποιούμε προγράμματα αυτοαπασχόλησης

- Για την ενίσχυση της αυτονομίας
- Για τη διευκόλυνση της μετάβαση από τη μία δραστηριότητα στην άλλη
- Για τη μείωση της συχνότητας των διασπαστικών αντιδράσεων
- Για πολύπλοκες δραστηριότητες των οποίων τα βήματα τα παιδιά δυσκολεύονται να θυμηθούν
- Όταν ο εκπαιδευτής έχει να ασχοληθεί παράλληλα και με άλλους μαθητές

ΑΥΤΟΚΑΤΑΓΡΑΦΗ

- Ως **αυτοκαταγραφή** ορίζεται η διαδικασία, κατά την οποία το ίδιο το άτομο συστηματικά παρατηρεί τη συμπεριφορά του, διακρίνει και καταγράφει την εκδήλωση ή την παράλειψη συγκεκριμένων αντιδράσεων.
 - Η αυτοκαταγραφή αυτή καθαυτή έχει την ιδιότητα να επιδρά στη συμπεριφορά.

Συστήματα αυτοκαταγραφής

Απαντώ σωστά στις ερωτήσεις του δασκάλου

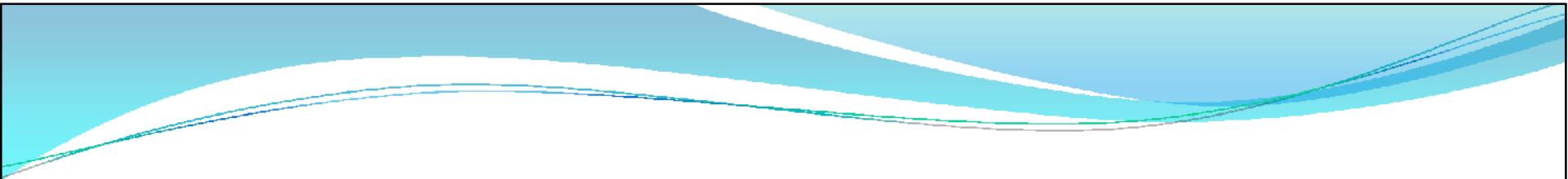
Κυκλώνω πόσες ερωτήσεις απαντώ σωστά:

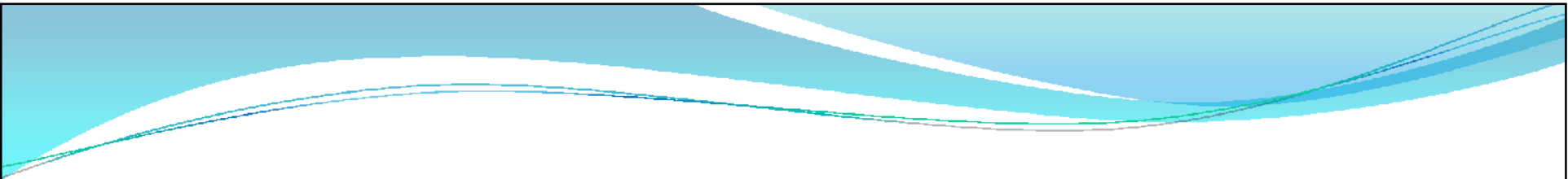
① ② ③ ④ ⑤ ⑥ 7 8 9 10

Αν απαντήσω περισσότερες από 5 ερωτήσεις
κερδίζω

Παράδειγμα Προγράμματος Αυτοκαταγραφής

- **Στόχος:** να μειώσουμε τη διασπαστική συμπεριφορά ενός παιδιού με αυτισμό κατά τη διάρκεια του μαθήματος

-
- 1. Ορισμός επιθυμητής συμπεριφοράς:** Να εκτελεί τις εργασίες του ήσυχα χωρίς να εκδηλώνει διασπαστικές μορφές συμπεριφοράς.
 - 2. Ορισμός της επιθυμητής και της ανεπιθύμητης συμπεριφοράς στο παιδί:** «Είμαι ήσυχος», «Δεν είμαι ήσυχος».
 - 3. Επιλογή ενισχυτών**

-
- 4. Καθορισμός κριτηρίου ενίσχυσης:** Αρχικά πολύ συχνά (2-3'), σταδιακά σε πιο αραιά διαστήματα (20-25')
 - 5. Επιλογή του συστήματος αυτοκαταγραφής:** Ένα ειδικά διαμορφωμένο φύλλο καταγραφής με ΝΑΙ και ΟΧΙ τα οποία το παιδί έπρεπε να κυκλώσει ανάλογα με το αν εκδήλωνε ή όχι την επιθυμητή συμπεριφορά, κάθε φορά που ακουγόταν ένας προκαθορισμένος ήχος.

Είμαι ήσυχος

Αν έχω (κυκλώσει) όλα τα **ναι** κερδίζω _____

Αν έχω (κυκλώσει) όλα τα **όχι** χάνω.

Είμαι ήσυχος;

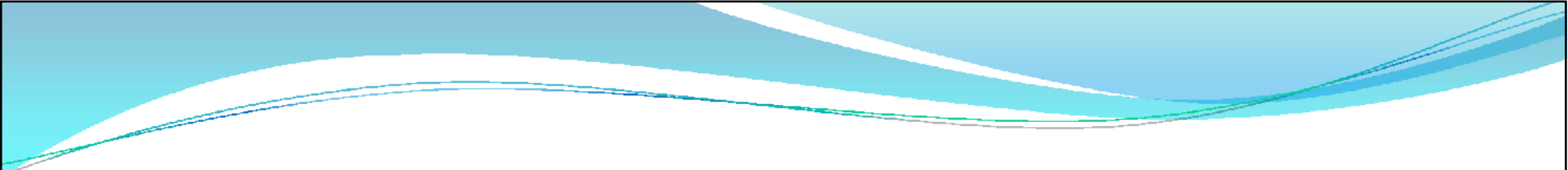
ναι ναι ναι ναι ναι

όχι όχι όχι όχι όχι

Κέρδισα; **ναι όχι**

6. Εκπαίδευση στη διάκριση και καταγραφή της συμπεριφοράς:

- Κατά τη διάρκεια της εργασίας του ρωτούσαμε το μαθητή αν εργαζόταν ήσυχος ή όχι και τον καθοδηγούσαμε να δώσει τη σωστή απάντηση και να την κυκλώσει.
- Αρχικά επαινούσαμε το παιδί κάθε φορά που διέκρινε και κατέγραφε σωστά τη συμπεριφορά του, ενώ σταδιακά ελαττώσαμε την ενίσχυση και την παρείχαμε μόνο στο τέλος του προγράμματος (μετά από 20-25').
- Ο μαθητής λάμβανε τον ενισχυτή όταν κύκλωνε όλα τα ΝΑΙ, ενώ αν κύκλωνε όλα τα ΟΧΙ το πρόγραμμα τερματιζόταν χωρίς το παιδί να λάβει ενίσχυση και ξεκίναγε από την αρχή.

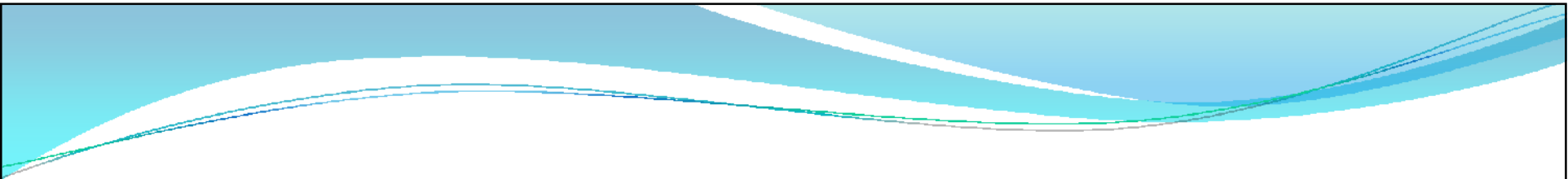

Αποτελέσματα

- Μείωση της συχνότητας εκδήλωσης στερεοτυπικών αντιδράσεων στην ομιλία.
- Μείωση της συχνότητας με την οποία το παιδί απομακρυνόταν από τη θέση του.
- Το παιδί κατέγραφε με ακρίβεια τη συμπεριφορά του.

Πότε χρησιμοποιούμε την αυτοκαταγραφή:

- Όταν στόχος μας είναι η αύξηση και η διατήρηση της συχνότητας των επιθυμητών αντιδράσεων
- Όταν στόχος μας είναι η απόσυρση της βοήθειας του εκπαιδευτή
- Όταν ο εκπαιδευτής δεν είναι σε θέση να καταγράφει και να ενισχύει άμεσα κάθε αντίδραση του παιδιού (π.χ. στη σχολική τάξη).
- Όταν το παιδί έχει μειωμένα κίνητρα

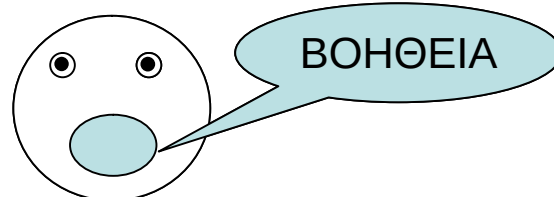
ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Ως **αυτοαξιολόγηση** ορίζεται η διαδικασία, κατά την οποία το ίδιο το άτομο συγκρίνει την επίδοσή του με ένα στόχο ή με ένα επίπεδο επίδοσης και κρίνει αν θα πρέπει να λάβει ενίσχυση

Αυτοαξιολόγηση έντασης της φωνής

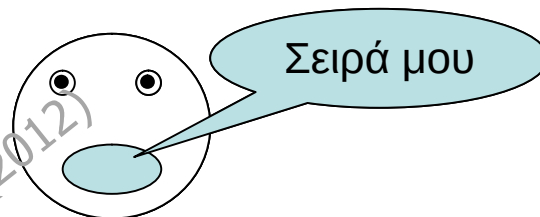
5

Φωνάζω

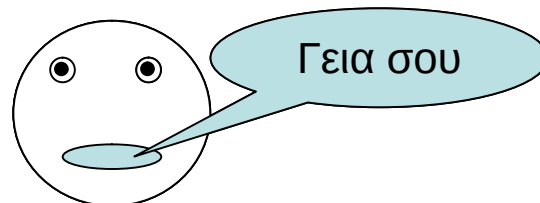
4

Μιλάω δυνατά

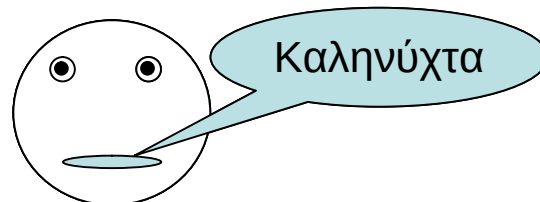
3

Συζητώ

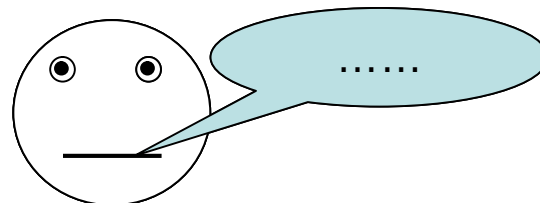
2

Ψιθυρίζω

1

Δεν μιλάω

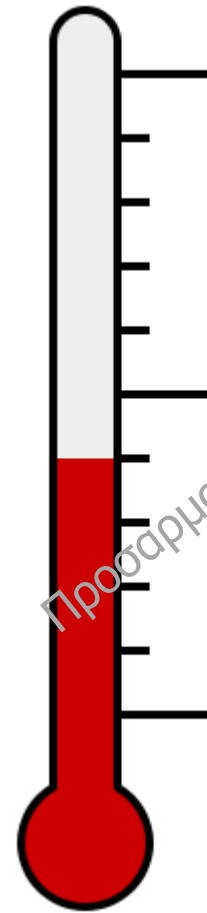
(Buron &
Curtis,
2003)

Παράδειγμα Self-graphing

Αριθμός λέξεων που έγραψα σωστά	10	10	10	10	10	10
	9	9	9	9	9	9
	8	8	8	8	8	8
	7	7	7	7	7	7
	6	6	6	6	6	6
	5	5	5	5	5	5
	4	4	4	4	4	4
	3	3	3	3	3	3
	2	2	2	2	2	2
	1	1	1	1	1	1

Δευτ Τρ Τετ Πέμπ Παρ

Θερμόμετρο συμπεριφοράς

Είχα μια τέλεια
ημέρα

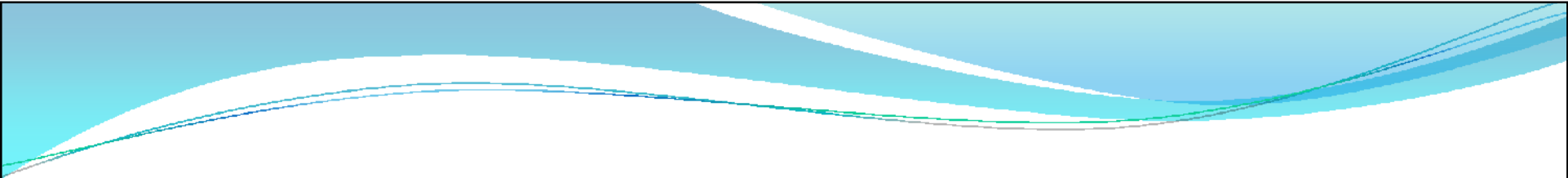
Είχα μια καλή
ημέρα

Είχα μια μέτρια
ημέρα

Είχα μια κακή
ημέρα

Τα οφέλη της Αυτοδιαχείρισης διαχέονται σε πολλούς τομείς:

- Αυξάνονται τα κίνητρα
- Προάγεται η κατάκτηση σημαντικών για την ένταξη δεξιοτήτων (π.χ. κοινωνικών, προσοχής)
- Ελέγχονται ανεπιθύμητες μορφές συμπεριφοράς
- Προάγεται η γενίκευση και η διατήρηση κεκτημένων δεξιοτήτων
- Αυξάνεται η αυτονομία και η ενεργός συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία
- Εξοικονομείται διδακτικός χρόνος

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ